

עתיד המטבעות הדיגיטליים - מהפכה בעולם התשלומים

על סדר היום:

רקע

01

מהו נכס דיגיטלי

02

פיקוח- הרגולציה בתעשיית הקריפטו

03

התאגידים הבנקאיים – שינוי כללי המשחק

04

מה צופן העתיד?

05

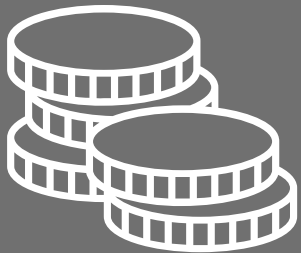
המלצות

06

רקע

עולם המטבעות הדיגיטליים הולך ותופס תאוצה בשנים האחרונות הן בארץ והן בזירה הבינלאומית תוך שהוא הופך מוקד תשומת הלב בשיח הפיננסי הציבורי. נראה כי לצד גיבוש מדיניות ורגולציה הולכת ומתפתחת, הגיעה העת כי הסקטור הבנקאי הפיננסי יהפוך אף הוא שחקן מרכזי בתעשיית הקריפטו.

שיתוף פעולה הדדי בין הרגולטור, הסקטור הבנקאי, תעשיית הפינטק וקהילת הקריפטו חיוני והכרחי לשם חדשנות, קידום הכלכלה והגברת התחרות בשוק.

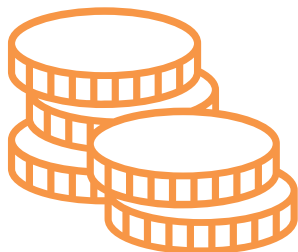

מהו נכס דיגיטלי ?

בישראל סיווגו של נכס דיגיטלי בין כנייר ערך, מטבע, או סחורה הינו תלוי נסיבות העניין בהתאם לחוק הרלוונטי שיחול.

נראה כי **העדר הבהירות** בנוגע לסיווג נכס דיגיטלי רווח גם **בזירה הבינלאומית**. בארה"ב הנושא עודנו בדיונים ערים מתמשכים ונראה כי הסיווג של נכס דיגיטלי הינו תלוי מקרה בהתאם לתכליתו של הנכס, כך שזה יכול להיות בגדר נייר ערך, סחורה או מטבע.

באירופה, גם כן אין מתאם אחיד בקרב המדינות השונות לעניין סיווגו של נכס דיגיטלי, יש מי שתקבע לסווגו תחת זהות אחת או יותר מבין ההגדרות מטבע, נכס או סחורה.

פיקוח - הרגולציה בתעשיית הקריפטו

ישראל

שוק המימון המבוזר (DEFI) מגלם בחובו ערך כלכלי עצום המוערך נכון לסוף שנת 2021 בכ-300 מיליארד דולר! עובדה זו בלבד ממקמת את תעשיית הקריפטו בראש הטבלה לשם הסדרה רגולטורית ואכיפה מקיפות, מבוססות ובהירות יותר עבור השחקנים בשוק הנכסים הדיגיטליים. בנוסף, לצד הסדרה רגולטורית מדינית נדרש גם תיאום רגולטורי חוצה גבולות בכל הקשור לשוק הקריפטו מעצם היותו נכס מבוזר בינלאומי.

הרגולציה בתחום הנכסים הדיגיטליים בין בישראל ובין בעולם מושפעת בעיקרה מהסטנדרטים וההנחיות המפורסמים ע"י ארגון FATF מעת לעת [ארגון בינלאומי הקובע מדיניות במאבק להלבנת הון ומימון טרור].

פיקוח - הרגולציה בתעשיית הקריפטו

ישראל-המשך

הרגולטורים העיקריים בישראל בתחום הקריפטו הינם הרשות לניירות ערך; הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור; רשות שוק ההון והפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. בהקשר זה, יודגש כי מחד, התשתית החקיקתית כיום בישראל הנוגעת לעולם הקריפטו ונותני השירות במטבע הווירטואלי (חברות הפינטק) הינה מצומצמת ומצויה בשלבי בחינה, התהוות והסדרה.

ומאידך, לאחרונה פורסמה טיוטת חוזר מטעם הפיקוח על הבנקים (הוראת ניהול בנק תקין מס' 411) המעניקה סמכות לתאגידים הבנקאיים להקים חשבונות תשלום עבור לקוחות העוסקים במטבעות וירטואליים.

ומה קורה בעולם ?

אירופה

באיחוד האירופי ככלל המסחר במטבע הדיגיטלי נחשב חוקי בזירות מסחר הייעודיות לכך. גופי הרגולטורים העיקריים הינם הרשות הבנקאית האירופאית (EBA) הנציבות האירופאית (EC) הבנק המרכזי של האירופה (ECB) והרשות האירופאית לני"ע (ESMA). לעניין סחר במטבע דיגיטלי בזירות המסחר – קיימת רגולציה משתנה בין המדינות השונות באירופה אך בכל הנוגע לחילופי מטבע דיגיטלי למטבע פיזי בזירות אלו (מטבע חוקי שמפיק את ערכו מהממשלה המנפיקה ולא טובין או סחורה פיזית), כל המדינות נדרשות לעמוד בדרישות של משטרי הלבנת ההון האירופי (וכיום הנציבות האירופית מנסה ליצור קובץ חוקים אחד כולל של איסור הלבנת הון ומימון טרור שיחסה על כל המדינות באירופה באופן אחיד). חשוב לציין כי הנציבות האירופית עובדת בתקופה האחרונה על התקנת משטר רגולטורי קוהרנטי לכלל מדינות אירופה בכל הנוגע לתעשיית המטבע הדיגיטלי, לרבות מתן רישוי לנותני שירות אגב מטבע דיגיטלי, כללי התנהגות והגנה לצרכן (MICA).

ארה"ב

בארה"ב חוקי הדגל בעולם הקריפטו הינם חוקי ני"ע והסחורות על סחר במטבעות וכן חוק הגנת הצרכן הפדרלי. במקביל, ישנם לא מעט גופי רגולציה ואכיפה העוסקים במלאכה, ביניהם CFTC (אשר ככל הנראה עתיד להיות הגוף האחראי לרישום הסחר של נכסים דיגיטליים), SEC (המקבילה של רשות לני"ע בישראל); OFAC (משרד המבקר נכסים זרים ואוכף סנקציות כלכליות); FinCEN (מחלקה באוצר האחראית על הלבנת הון) ועוד.

בכל הקשור למיסוי נכס דיגיטלי, עיקר פעילות המיסוי כיום מתמצה בחובת דיווח לרשויות המס ואכיפה (הטלת סנקציות כלכליות).

לפי פקודת מס הכנסה מטבע וירטואלי חוסה תחת הגדרת "נכס", כך שהרווח ממכירת מטבע וירטואלי (או ההפרש בגין המרתו למטבע וירטואלי אחר / מטבע פיאט) מהווה אירוע החייב במס לכל דבר ועניין. יוער כי ככל שמדובר בפעילות דרך קבע לעניין מכירת מטבעות וירטואליים אזי עסקינן כבר בפעילות עסקית לפי פקודת מס הכנסה והמיסוי יהיה בהתאמה.

התאגידים הבנקאיים - שינוי כללי המשחק

על רקע הגידול בהיקפי הפעילות של שוק הקריפטו בעולם, ישנה עלייה ניכרת בביקוש מצד צרכנים וחברות הפינטק להקמת חשבונות תשלום המנוהלים במערכת בנקאית מוסדרת. פתיחת חשבון חיונית בהכרח עבור קיומן של חברות פינטק רבות, שכן החשבון מאפשר להן לקיים את פעילותן בתחום שירותי התשלום. קושי בפתיחת חשבון עשוי להיות חסם משמעותי לכניסתן לשוק וכן מונע תחרות הוגנת.

ישראל

עד כה הסקטור הבנקאי בישראל נוקט בגישה **זהירה ושמרנית** וטרם פתח את שעריו אמיתי בפני לקוחות שוק הקריפטו, אך נראה כי הגיעה השעה שהתאגידים הבנקאיים יתאימו עצמם לכלכלה המתפתחת. עם זאת, ממש לאחרונה, השיק בנק לאומי הדיגיטלי (Pepper) שירות חדש ללקוחותיו, בכך זה צפוי להפוך לפלטפורמה הבנקאית הראשונה בישראל, ובין הבודדות בעולם, שיאפשר ללקוחותיו מסחר במטבעות קריפטו - ובהמשך יוצע השירות גם ללקוחות בנק לאומי.

התאגידים הבנקאיים - שינוי כללי המשחק-המשך

ארה"ב

בהקשר זה, להבדיל מישראל, מערכת הבנקאות בארה"ב נוקטת בגישה זהירה אך מתקדמת יותר מישראל בכל הקשור לעולם הקריפטו.

ה- Federal Reserve (הבנק המרכזי בארה"ב) בשיתוף עם ה-OCC [גוף המספק שירותי סליקה מעניקים סמכות חוקית לבנקים מסוימים לפתוח חשבון עבור צרכני נכס דיגיטלי, זאת לצד ניהול תהליך בקרות ראוי].

אירופה

ומי שנקט בגישה הכי מתקדמת עד כה הוא האיחוד האירופי, לפיה מטבע דיגיטלי הינו אמצעי פיננסי חוקי לכל דבר ועניין והתאגידים הבנקאיים רשאים להחזיק במטבע דיגיטלי וכן לספק שירותים פיננסיים בתחום זה, והכל לצד בקרה ופיקוח פנימיים הדוקים תוך ציות למשטר הלבנת ההון האירופי.

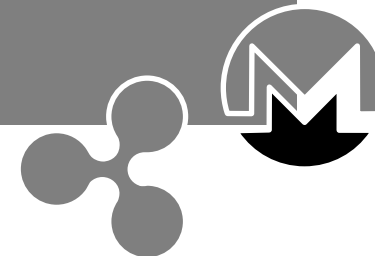

ומה צופן העתיד ?

לאחרונה ארה"ב העלתה לדין הצעה להקים בנק מרכזי שכל ייעודו עבור מטבעות דיגיטליים בלבד, אך מדובר בהצעה ראשונית שעוד טרם קרמה עור וגידים.

בדומה לארה"ב, גם הבנק המרכזי באירופה שוקל להנפיק מטבע דיגיטלי משלו על מנת להימנע מהסיכונים והחשיפות הקיימים במטבעות הדיגיטליים הפרטיים, אך הרעיון עדיין נמצא בחיתוליו.

בעבר הועלתה האפשרות כי בנק ישראל בכובעו כבנק המרכזי ינפיק מטבע דיגיטלי אולם אופציה זו, נכון לעכשיו, עודנה על שולחן הדיונים.

המלצות

- **גופי הרגולציה** בישראל צריכים לעבוד בשיתוף פעולה ולקדם בהתאם את ההסדרה בכל הנוגע למטבעות דיגיטליים על מנת ליצור בהירות בקרב השחקנים בשוק הפיננסי.
- **התאגידים הבנקאיים** נדרשים לגבש מדיניות על בסיס הערכת סיכונים מקיפה לעניין הקמת חשבון והעברות כספים שמקורם או יעדם קשור במטבעות וירטואליים [תוך שימת הלב לצו איסור הלבנת הון המנחה בעניין].
- **צרכני המטבע הדיגיטלי וחברות הפינטק** ימשיכו לנהוג בשקיפות וגילוי נאות אל מול המערכות הפיננסיות והגופים הרגולטורים.

תודה שהקדשתם מזמנכם!

Eran Raz, Partner
Head of Risk and Forensic Services, PwC Israel
Eran.Raz@pwc.com
054-6660260

©2022 Kesselman & Kesselman. All rights reserved.

"PwC Israel" refers to Kesselman & Kesselman, or, as the context requires, PricewaterhouseCoopers Advisory Ltd. which are member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited, each member firm of which is a separate legal entity. Please see www.pwc.com/structure for further details.

At PwC, our purpose is to build trust in society and solve important problems. We're a network of firms in 156 countries with over 295,000 people who are committed to delivering quality in assurance, advisory and tax services. Find out more and tell us what matters to you by visiting us at www.pwc.com.

This publication has been prepared for general guidance on matters of interest only, and does not constitute professional advice.

You should not act upon the information contained in this publication without obtaining independent professional advice. No representation or warranty (express or implied) is given as to the accuracy or completeness of the information contained in this publication, and, to the extent permitted by law, Kesselman & Kesselman, PricewaterhouseCoopers Advisory Ltd., their members, employees and agents do not accept or assume any liability, responsibility or duty of care for any consequences of you or anyone else acting, or refraining to act, in reliance on the information contained in this publication or for any decision based on it.